

ACCIÓ CATALANA

PUBLICACIÓ SETMANAL

Redacció i administració: Trafalgar, 14. - Barcelona.

Un altre aspecte de la nostra propaganda ha d'ésser tal com se preveïa a la Conferència nacional, la seva extensió als catalans que hi ha escampats pel món. Potser direm i tot que la considerem fonamental. Entitats benemèrites, d'actuació patriòtica exemplar, han realitzat per llur compte i a la mida dels seus esforços aquesta propagació de d'ideal entre els connacionals exilats. L'Associació protectora de l'ensenyança catalana, l'Unió catalanista, Expansió catalana, etc., han procurat mantenir relacions permanents amb individus o col·lectivitats residents a fora de Catalunya, els resultats de les quals han estat ben profitosos per a la intensificació i l'expansió del sentiment nacionalista.

ACCIÓ CATALANA, per damunt de totes aquestes activitats ha d'estendre la seva, magna. Cap català resident a fora de Catalunya, sigui en territori enemic o en país neutral, no ha de passar desapercebut de la nostra organització. A dins d'ella cal que n'hi entrin el major nombre possible. D'aquells que en siguin adversos cal tenir-ne també coneixement per les possibilitats d'entrambanc que se'n poden derivar.

El català que marxa a l'estranger, hauria de considerar com a un dels deures primers el donar coneixement de la partida a aquelles organitzacions que com ACCIÓ CATALANA, uneixen tots els patriotes de bella voluntat. I això no pas pel rendiment econòmic individual que es pot obtenir de la seva inscripció a la nostra llista d'associats, sinó pel d'un superior rendiment moral i patriòtic a favor de la causa de la nostra independència nacional.

I si la feina individual de cada català en marxa o en exil, temporalment o definitivament, és preable, no cal pas considerar la que realitzaran les nostres delegacions organitzades a totes les parts del món on sojorna un nucli vast o reduït de catalans. Cal només un petit estímul de la imaginació perquè se'ns faci tangible la importància trascendental de tenir allistats als nostres rengles els fills de Catalunya escampats pel planeta. El poder-nos-hi comunicar constantment, el poder-los estimular en llur tasca de prosselitisme internacional o el poder rebre llur estímul si un dia atziac, ¡Déu no ho vulgui! sentíem minvar les nostres ardors patriòtiques, són factors essencials per a dur a la perfecció les nostres campanyes.

ACCIÓ CATALANA, des d'aquestes planes fa una crida a tots els catalans transeünts o establitzats en terres estrangeres, a totes les entitats, organitzacions i periòdics afectes a la causa catalana que desenrotllen llurs activitats per a la Pàtria, perquè secundin el nostre pla patriòtic aportant-hi la mateixa fe que nosaltres hi posem.

Tingui's en compte la transcendència que per la internacionalització del nostre problema té el que ACCIÓ CATALANA sàpiga a tot moment a qui ha d'adreçar-se per a atreure l'opinió indiferent, decantar simpaties vacil·lants o mobilitzar els cors adictes!

Definitivament podem anunciar als nostres amics que els Estatuts pels quals es registrarà ACCIÓ CATALANA han estat aprovats oficialment. Podem també avançar que, a principis de tardor, tindrà lloc la reunió general i la conseqüent elecció de Junta. Curin ara els nostres amics d'intensificar llur propaganda entre els patriotes que no figuren encara en els rengles d'ACCIÓ CATALANA per tal que a l'hora de constituir definitivament la nostra organització ens hi trobem tots aquells que hi hem posat la nostra fe de catalans.

***

Per a facilitar la inscripció han estat editats uns carnets que contenen deu fulles de sol·licitud. Aquells amics nostres que vulguin propagar la inscripció, poden adreçar-se a les oficines d'ACCIÓ CATALANA (Trafalgar, 14, entressol) on gustosament se'ls atindrà.

***

Els actes inicials que venim anunciant com de pròxima celebració a Ripoll—27 agost,—van tenint l'adhesió de tots els nuclis comarcals. Del Ripollès, de la Vall de Ribes, de Camprodon, de la part alta de la Plana de Vich hom rep noves falagueres per l'aplec muntanyenc que amb tant d'ardor preparen els nostres amics d'aquella comarca.

Anunciant aquest "Primer aplec comarcal d'Acció catalana", s'han editat uns cartells que s'escamparan profusament per aquell indret de Catalunya.

El míting tindrà lloc a les 3 de la tarda del 27, a la plaça pública, o en un clos adequat cas de mal temps i hi parlaran, entre altres, els senyors J. Bofill i Matas, A. Rovira i Virgili, Ventura Gassol, Martí Esteve, Lluís Masot i P. Vidal de Llobatera.

BIBLIOTECA PARTICULAR
ESTANISLAU ROIG GINGI
BARCELONA

25 CTS.

EL FRONT ÚNIC NACIONALISTA

De si haurà d'ésser un front interior

L'orgull de la força.—En el nostre primer article dedicat al tema del front únic nacionalista català, exposàrem les condicions essencials per a la seva constitució eficaç i duradora. Tot formulant aqueixes condicions — fixació concreta de l'objectiu comú, compromís de no entrar en negociacions particulars i de no fer la pau separada — pensàrem en la dificultat màxima per a arribar a una intel·ligència en aquest punt. Opinem que la dificultat màxima radica en la creència dels prohoms regionalistes que ells representen l'única força políticament valuosa del moviment català. Per això els repugna l'acceptar aliances amb condicions i el compartir les tasques directives amb altres elements. Tenen de les aliances polítiques la següent concepció: "Nosaltres fixarem l'objectiu de la campanya — un doble objectiu, amb una cara per al públic i una altra per als iniciats —, traçarem el pla estratègic i dirigirem la batalla. Els nostres aliats no tenen altra feina sinó la de seguir les nostres indicacions. En compensació els respectarem les actes i els càrrecs, i els encomanarem alguna funció decorativa."

No havem de negar que la trista incapacitat dels homes que durant els darrers temps han dirigit els grups nacionalistes anomenats d'esquerra ha convertit la Lliga regionalista en l'única força eficient del catalanisme polític. Han tingut els regionalistes, de fet, l'exclusiva en la direcció política del moviment patriòtic. Les actuacions que han aparegut com a actuacions de conjunt — Assemblea de parlamentaris, Estatut de l'Autonomia — eren en el fons actuacions regionalistes, per al descabdellament de la qual s'havia obtingut el concurs d'una nombrosa companyia de dreta i d'esquerra. Dos o tres homes ho portaven tot. I ja no hi havia darrera d'ells el seny i la radical catalanitat d'En Prat de la Ribera. Predominà la impulsivitat sobre la reflexió, els salts contradictoris i les gambades sense esma sobre el reposat caminar amb orientació segura.

Aquesta força que han tingut a les mans els directores regionalistes els ha

fet orgullosos. Han cregut en la pròpia infal·libilitat. I han sentit un creixent menyspreu per tots aquells qui, dins o fora del clos de la Lliga, han posat en dubte la bondat de les orientacions i els procediments que han prevalgut en els darrers anys.

L'objectiu exterior.—Ens decantem a pensar que el front únic projectat, en el seu aspecte exterior, és a dir, d'actuació davant l'Estat central, és avui molt difícil. La reproducció dels moviments passats la fa impossible l'actual estat d'esperit dels patriotes catalans. Una gran massa d'aquests no admeten que un alçament patriòtic acabés, en cas de realitzar-se determinades esperances, amb la formació d'un ministeri Romanones-Cambó.

Més val, per a tots plegats, que aquesta nova acció exterior la duguin exclusivament per llur compte els regionalistes que hi creguin. No es pot demanar la cooperació dels nacionalistes integrals per a aqueixes manobres madrilenyes. Ni es pot inventar un objectiu fantàstic que serveixi per a dissimular el veritable objectiu.

Les actuacions d'aqueixa mena són purament i específicament regionalistes. Els únics aliats naturals que en aquest terreny ha de trobar la Lliga són els dòcils cavallers de la Federació monàrquica autonomista o alguns maurins escadussers.

El front interior.—Caldrà, doncs, limitar ara el front únic nacionalista a la lluita interior?

Dins Catalunya, una bona part dels catalanistes de la Lliga actuen com a nacionalistes. I és que, en veritat, ho són. Els regionalistes efectius de la Lliga són uns quants senyors que, per mútues conveniències, hi viuen com a rellogats. És en projectar-se sobre la política espanyola quan la política de la Lliga esdevé verament regionalista.

Si en l'actuació exterior els catalanistes dels diversos sectors no podem avui avenir-nos, en canvi ens podem avenir en la feina interior. Catalunya endins, ens trobem units per una mateixa idea bàsica i per un mateix sentiment fonamental. En els Ajun-

taments, en les corporacions oficials, en tota la vida catalana, els nacionalistes han d'aplegar llurs esforços en l'obra comuna. Aquest és el criteri que ha dictat als nostres amics del Municipi barceloní llur actitud recent: independència política respecte a la disciplina de la Lliga i manteniment de la majoria consistorial catalanesca per al govern de la ciutat.

RÈPLIQUES

Després dels atemptats esdevinguts suara a Badalona, havem llegit en alguns diaris una censura adreçada al governador civil de Barcelona. Està molt bé. No serem nosaltres els qui dissentim d'aquesta actitud crítica. Només farem constar que els diaris al·ludits han esperat potser una mica massa a dir llur pensament. Calia, perquè ningú no els pogués acusar d'empirisme esquifit, que des del primer dia l'haguessin proclamat clarament en llur primera plana. Esperar que un sistema fracassi tot sol per dir: "Aquest sistema és dolent, no té gaire gràcia". Esperar que uns procediments es mostrin ineficaços per escriure: "aquests procediments a més a més d'estèrils, són immorals", enclou una certa dosi de mala fe.

En realitat, la immensa majoria dels catalans han incorregut en aquests pecats. Cal que públicament se'n peneixin i que no s'entestin a dissimular amb habilitats llur caiguda. Aleshores que Barcelona era un camp de batalla, hi hagué en les classes dites directores un esverament infinit. Passà el que passa en les llars d'esperit pobre quan un malalt arriba a una gravetat desesperada: un parent, un amic, la portera, parla d'un remei vil o d'un curandero abjecte; la família l'escolta i s'exclama: "cuiteu, cuiteu; porteu-lo. Potser, si. ¡Qui sap! *Què hi perdem de provar-ho?*"

Cal no oblidar mai, ni en els moments de màxima tribulació, que provant els remeis indoctes com acudint a les pràctiques supersticioses, sempre, sempre, hi perdem alguna cosa extraordinàriament important. Abdiquem, si fa no fa, de la nostra condició de civilitzats; reneguem de la part més fina i substancial de les nostres creències.

***

Mentre ha durat l'experiència Mar-

tinéz Anido ha semblat que circulava la consigna de deixar a segon terme el sentiment nacional. Hom dirà que no era una consigna, sino una imposició de la realitat. Anem a pams.

Quan un patró sota l'amenaça sindicalista no ha tingut esma de fer propaganda del nostre ideal capficat amb la defensa de la seva persona i dels seus interessos, no ha estat un espill de ciutadans però ha estat un home corrent i, per tant perdonable. Però el cas de la majoria dels patrons és una mica més greu. La majoria dels patrons no sols ha deixat de fer nacionalisme, sinó que, hipòcritament, per tal de con-graciarse amb el dipositari de la força, s'ha associat a actes francament antinacionals. Havem trobat llurs noms a la llista d'assistents a una festa o a un homenatge cortisà; els havem vist com es precipitaven a una subscripció servil o com picaven de mans en un acte patriòtic de la pàtria d'altri.

Això ja no era el gest elemental, primari, irreprimit de l'instint de conservació. Era una prostitució perfectament reflexiva.

Ara, sembla que s'inicia la reculada. Tots tornem a ésser d'acord en què la violència no és la panacea de les nostres dolors i que el poder espanyol, ni amb militars ni amb civils, sap resoldre els nostres problemes. Felicitem-nos-en. I, sobre tot, fem vots per què duri.

***

El futbol, escrigué algú no fa gaire, ha esdevingut el nostre esport nacional. La dita sembla certa. Desde Port-bou fins a Tarragona, passant per Molle-rusa, les pilotes de cuir fendeixen l'aire i els molts *offside*, *out*, *corner*, *kik*, etc., s'incorporen al nostre idioma després de patir algunes modificacions curioses.

Tot això va molt bé. No veiem inconvenient a què la vanitat, el gust de l'espectacle i l'alegria de l'èxit, trobin en el futbol una canalització fecunda.

Però tots aquests pactes i contractes que a hores d'ara estan signant alguns clubs catalans amb jugadors de Galícia, de Madrid, d'Andalusia, confessem que vénen a introduir en el nostre futbol un factor absolutament inoportú. A nosaltres no pot engrescar-nos que l'habilitat o els diners d'un club català aconseguixin formar amb elements de dins i de fora un *team* formidable.

Un professionalisme a base de Catalunya fóra una equivocació, però una

equivocació interessant. Un professionalisme a base d'Espanya és una cosa completament poca solta. Tot d'una desapareix l'estímul essencial. Presenciar l'èxit d'un *team* integrat per catalans, andalusos i gallecs, baldament s'aixoplugin sota els colors d'un club barceloní, ens farà la mateixa impressió que presenciar l'èxit d'una *troupe* d'acròbates franco-italo-txeco-alemanys llogats per un empresari de la Barceloneta.

RIMS

Símbols

III

Mariners hisseu les veles,

la mar és oberta encar

i l'estrella solitària

ja brilla entre cel i mar.

Com més lluny aneu d'Espanya

millor la podreu copçar:

lluny d'ella l'aigua és tan alta,

que s'hi fonen cel i mar,

lluny d'ella l'aigua és tan pura,

que fins sap enamorar

els estels que s'hi deturen

cansats de tant caminar.

Preneu les naus de més veles,

que el vent les faci volar,

si l'estel se us pongués ara,

no el podríem ja abastar,

que els estels errants que es ponen

ja no tornen a passar.

Preneu les naus més lleugeres,

que el vent les faci volar,

sense llast d'or ni de plata

ni res que pugui pesar.

L'estel que Déu ens destina

mai ningú el féu decantar

a pes d'or ni a pes de plata,

i ai del qui el pogués comprar!,

que se'l tornaria a vendre

pel preu que li va costar.

Sols poden haver estrelles

els que Déu predestinà

i els que tenen les mans pures

i el cor encès a la mà.

PETITES HISTÒRIES

L'ADOLESCENT

Heu's ací, portant a les oficines l'ale-nada d'una rosa, l'adolescent patriota. Alt, massa alt, inhàbil per a jugar els braços harmònicament, adés extremant-ne el moviment, adés encongint-los, ha vingut a la vegada tímid i ardit. Sollicita la seva inscripció. Li pregun-teu el nom. Molt ansiosament us pre-ga d'omplir-se ell la sollicitud. Us diu que passarà a pagar a les oficines. S'abona per una quantitat superior a dels més humils, inferior a la dels més generosos. Deixa estesa la pa-pereta dissimulada entre el paperam de la taula i marxa tot depressa amb una veu feble de comiat. Un cop fora, en repassar la sollicitud llegim amb certa sorpresa el cognom. Després l'edat que encara us sobta més: 15 anys. Els es-tatuts fixen l'admissió als 16.

Vegeu una entrada clandestina que us emociona llargament.

L'ESTUDIANT

Es fa conèixer a les oficines, por-tant a la vegada 6 inscripcions. És una presentació recomenable. No en té prou però, i demana més carnets d'ins-cripció. Al vespre compareix amb sis noves inscripcions. Aleshores, atenta-ment i amb simpatia, l'escoltem. Els seus plans per a precipitar l'adveniment de la llibertat de Catalunya són vastos i agosarats. Tota la imaginació exaltada d'un cor generós de patriota és mobi-litzada per preparar la campanya que, en un moment donat, ha de fer aixe-car en massa al poble el dia de la lluita definitiva. Tot parlant, en els ma-teixos mots seus va trobant les tares de la catalanització defectuosa dels na-cionals. "Cada vegada — diu — vaig veient la tasca enorme que cal em-prendre per a retornar als catalans el sentit de llur nacionalitat." I va no-menant i enumerant fets concrets que amarguen el cor de tot patriota cons-cient. "Sis generacions d'estudiants catalanistes, gairebé inútils." I passa llista del que s'ha fet. Poca cosa... "Caldria que la nostra generacio estu-diantil fes la campanya definitiva." Aleshores recorda la tragèdia lingüís-tica a l'Universitat. Ell mateix hi ha desenrotllat les lliçons en castellà, sen-

se adonar-se de la humiliació que representava. "Això—diu resoltament—s'ha de acabar." I proposa de promoure des del curs vinent un conflicte diari a les aules. "És vergonyós que a la millor edat de la nostra vida claudiquem del millor dels atributs del nostre esperit. Prou vagues per demanar festes, ni per complaure el revoltós "castil·la"! Des d'ara, a l'Universitat, hi entrarem com a homes, com a homes catalans, o l'Universitat no s'obrirà! Aleshores li fem veure la manca d'ambient que hi ha encara per imposar el sentit nacional a l'Universitat. Ens referim a la fredor, potser explicable, (pot interessar-nos a hores d'ara aquesta autonomia?), amb què s'ha rebut la suspensió de l'autonomia universitària. Reaccionant del seu exaltament hi consent. I diu:—"Però jo us asseguro que no obriré més la boca per respondre a classe sense fer constar abans ben alt, i en català, la meua protesta per veure'm obligat a usar una llengua imposada. Qui em vulgui seguir ben vingut serà." I això, segons ell, fa temps que hauria d'ésser ritual.

L'estudiant en els vuit dies que fa que hi tenim coneixença, ha portat vint-i-sis inscrits a ACCIÓ CATALANA...

L'EXILAT

Ve del migdia de França. És un simpàtic torner. D'ençà de la Solidaritat que és fora de Catalunya i gairebé mai mes no havia sabut res del nostre moviment reivindicador. Ni tan sols quan vivia entre nosaltres n'havia estat un adicte; més aviat s'havia distingit per ésser-ne un adversari fogós. Ha estat, com a ciutadà francès, a la gran guerra. S'hi assenyala pel seu valor. Després de quinze anys ha vingut uns dies a Catalunya per a veure, en un vilatge marí, els seus pares. De pas per Barcelona veié un dels nostres cartells de propaganda, plantat a una cantonada. El llegí atentament. Comprà, en el primer quiosc que trobà avinent, el n.º 1 de la nostra publicació. I, immediatament, s'adreçà a les nostres oficines, demanà dades referents a la organització, preguntà pel moviment polític i demostrà ésser un formidable enemic del sistema evolutiu i possibilista. Ens donà la seva adreça actual i àdhuc les probables Partia l'endemà. I després d'inscriure's i de fer un donatiu en pagament dels seus in-

compliments passats per la Pàtria,—se'ns acomiada, dient amb gran fervor:—
—Quan mobilitzeu, aviseu-me...

EL SEGARRENC

Per una mena de pressentiment està convençut que la nostra organització és la bona. De l'alta Segarra, pagès de mitja edat, per etzar ha sabut la constitució d'ACCIÓ CATALANA i ell, que mai no havia militat en cap partit catalanista, de cop s'inscriu als nostres rengles. Aprofitant una seva curta estada a Barcelona, ens ve a trobar per a dir-nos francament el seu parer. Ell, republicà de tradició, només té en la història dels seus avantpassats que fetes heroiques acomplides sota la bandera de la Llibertat. Son avi, per la Llibertat havia lluitat coratjosament i, per la Llibertat, son pare morí. Republicà federal fins fa poc, la desorganització del partit i la deserció dels cabdills l'han apartat de tota política. El sufragi, segons ell, és una farsa. Mai més no votarà. "El problema de Catalunya, ens diu, no té més bandera que la mateixa per la qual varen lluitar avi i pare. Sota aquesta mateixa bandera que avui és la de Catalunya, vull lluitar jo també." Si la Llibertat per els seus avantpassats simbolitzava les idees progressives de llur temps, per al segarrenc la Llibertat és avui Catalunya. No hi ha per a ell ni problema regionalista, ni autonomista; hi ha només un problema de Llibertat." Si us falten vots, no vingueu pas a cercar el meu, puix que els vots a Espanya, no donen pas la Llibertat. Toqueu només a sometent que jo sé bé on es adreçada l'eina eficaç de què es varen valdre el meu avi per lluitar, i el meu pare per lluitar i morir".

REVISTA DE LA PREMSA

Tasca prèvia

Al Gironès (1 agost), el senyor M. M. publica un article molt al to de la campanya empresa per ACCIÓ CATALANA. Aquesta unanimitat de parer, aquesta simultaneïtat d'opinions idèntiques expressades des de diversos indrets de Catalunya, garanteixen l'oportunitat de l'organització derivada de la

Conferència nacional. Si les millors voluntats dels patriotes catalans modulades a chor eleven les mateixes càlides exhortacions, ve caldrà convenir que manca només una més alta voluntat oportuna que les uneixi perquè l'abrandament del qual tothom parla sigui immediat. No cal temer l'ésser obcecats ni l'insistir massa en la mateixa dèria:

"De predicar un dia i un altre que la principal tasca a fer pels capdavanters dels nostres ideals, tant els de la dreta com els de l'esquerra, és la instrucció i educació del poble català, no sols per a fer-lo perfet en l'ordre social, sinó també en l'ordre polític-patriòtic, i unir així les dues paraules en el concepte de què polític ací, vol dir organització i funcionament de tots els elements d'una nació i més especialment dels aparells, orgues i membres que intervinguin en el funcionament i direcció dels seus afers públics".

"Pel que atany a l'educació del ciutadà en l'aspecte polític resta completament descurada; per això ens trobem dissortadament avui amb tanta de fredor, amb tanta d'indiferència, amb tan pobre educació polític-patriòtica del català, del fill de la nostra aimada terra, d'aquest home tan treballador, tan emprenador en les altres comandes".

És la desnacionalització a què tant ens venim referint nosaltres. És cert: l'educació nacionalista dels ciutadans de Catalunya, si per ventura no és inèdita gràcies a l'esforç dels mes generosos i desinteressats, podríem dir que és rudimentària. Només aquest convenciment donarà una exacta visió de la realitat i en conseqüència, assenyalarà la tasca prèvia que cal fer.

"Tot bon català, tot bon patrici català, tot aquell qui estima com hom deu la seva pàtria, ha de saber que a més a més dels deures materials que les lleis d'ella li senyalen, en té també de morals envers ella, com són els de formar en els rengles dels que l'acondueixen al seu engrandiment. És de la mateixa manera que ve obligat a formar-hi en les dels exèrcits que lluiten per manament dels directors dels Estats, quan així és necessari".

I és just que aquest deure en porti d'aparellats una colla d'altres: "el sacrifici envers ell i el respecte envers aquell qui lluita a costat seu encara que sembli flaquejar". És aleshores que cal donar tot el preu al nostre coratge, lluitant amb més braó per a suplir les deficiències dels més capaços.

Comentari

La *Nova Conca*, de Montblanch, (15 juliol), fa una referència al n.º 1 de "ACCIO CATALANA".

"Hi hem llegit alguns articles amb els quals estem completament d'acord, donant al periòdic la sensació d'un amarament de catalanitat intel·ligent. Entre els treballs doctrinals, molt curiosament escrits i pensats, hem trobat una definició i concepte de separatisme absolutament idèntic a l'expressat a les nostres planes al número darrer en un comentari als actes d'Afirmació catalana celebrats a Barcelona".

Aquesta coincidència amb el distingit col·lega nacionalista ens és ben agradable. Tot amb tot i a parer seu, en alguns dels comentaris fets al voltant de la celebració d'aquells actes, la coincidència no és total. Si bé comprèn que ens defensem de la qualificació de criticistes i desesperançats que ens ha estat llançada, no troba digna ni catalanesca aquesta positura.

Si la comprèn—i la comprensió ja suposa també una coincidència de criteri—no hauria de estranyar la nostra positura. És natural que a pesar de la seva comprensió, no comparteixi la nostra actitud: de compartir-la estaria en tòtum amb nosaltres. Trobar-la poc digne i catalanesca seria, de persistir nosaltres a rectificar aquests qualificatius, iniciar una controvèrsia en l'oportunitat de la qual no creiem. Segurament ens enclourfem en un cercle viciós de retrets. ACCIO CATALANA té un pla establert d'actuació. Des d'aquesta publicació o per la propaganda oral n'anirà descabdellant els punts essencials. Serà per aquest mitjà que les diferenciacions o les coincidències es faran clares. Pressentim però que tots els patriotes que no tinguin un partit pres intransigent, entraran a formar part de la nostra organització, superior a tota tàctica de partit i lligam magne dels nacionalistes àvids de realitats. El nostre goig serà que la *Nova Conca* pugui sense temor i ben aviat, contribuir a la propagació del nostre ideari entre els seus amics de la comarca.

Acció i reacció

Cal—diu "Essa" a *Gent d'ara* de Granollers—que la reacció patriòtica d'avui sigui duradora, persistent:

"No pas un lirisme momentani; cal que

duri tot el necessari, que no tingui fi, fins a què sigui ben a terme l'acompliment dels nostres ideals, fins a què estiguem ressa-ciats de la llibertat que ara ens manca".

Heu's ací, encara, noves paraules significatives. És indispensable la persistència en l'ideal. Cal que això que apar una revifalla temporal, sigui el batzac definitiu. Per això és precís:

"Conèixer l'esperit de Catalunya, identificar-se cada individu amb la personalitat col·lectiva, ben convençuts del que volem sentirem l'orgull de la nostra raça, no postposant l'ideal d'alliberar-la a cap altre interès. Serà aleshores i només aleshores, que amb la força que donen el propi convenciment i la pròpia consciència de la raó del que es demana, que podrem dirigir-nos a qui sigui i sense afebliment ni transigència de cap mena".

Aquesta unificació del lèxic polític en els periòdics nacionalistes de comarca, fa pressentir que aquell front únic del qual hom ve parlant insistentment, serà facilitat per aquests guaites de la premsa catalana.

El front únic

"Fibló" a la *Tral·la*, a propòsit d'aquest tema de tanta d'actualitat, escriu:

"Creiem que han d'integrar-lo tots els elements nacionalistes, pensin com pensin en matèries polítiques, socials o religioses, mentre acceptin com a finalitat suprema dels nostres ideals la independència de Catalunya.

Ateus o creients, burgesos o sindicalistes, tots poden i han de tenir cabuda a les rengleres de l'exèrcit alliberador de la pàtria.

Ho hem dit: ho repetim. Nosaltres, en l'ordre polític, som republicans; en l'ordre econòmic, socialistes; en l'ordre religiós, tolerants amb totes les íntimes creències i, no obstant, la nostra opinió és la més amunt expressada.

Entenem aiximateix que cap d'aquests matisos integrats del front únic no ha de plegar bandera ni ha d'abdicar del seu pensar. Poden, millor dit, respectant-se mútuament les particulars creences, han d'anar units i compactes a resoldre la qüestió prèvia que per tots els nacionalistes no és altra avui que la llibertat de la nació catalana.

Un vegada obtinguda aquesta, haurà arribat el moment de lluitar entre nosaltres per a determinar la forma en què haurà de regir-se la Catalunya alliberada.

Barallar-se avui per a veure de quin

color hem de pintar la casa sense haver-hi entrat en possessió és senzillament un absurd, és malgastar energies, és, en una paraula, refermar l'estada de l'intrús dominador a casa nostra.

Aquesta és, sincerament, el nostre criteri com a nacionalistes, criteri sostingut sempre en les nostres propagandes, criteri que ve a consagrar una vegada més els principis pels quals fou fundada la Unió catalanista".

El moviment bretó

En el n.º 2 fèiem una curta referència als moviments bretó i provençal. Fa poc, amb motiu d'haver pronunciat un membre del Govern un discurs en bretó, s'ha debatut entre alguns diaris francesos la qüestió regionalista en llur país. El *Rappel* diu que de no ésser l'activitat i el patriotisme frances dels diputats republicans per la comarca bretona:

"Bretanya hauria esdevingut una Irlanda lligada als flancs de França".

Un diputat francès, el senyor Prevet, ha escrit una lletra a Léon Daudet, de la qual extraïem els següents paràgrafs:

"Jo só ben sensible a l'encant de les nostres llengües locals i particularment del bretó i del provençal, però si aquests idiomes són un regal per als cenacles d'esperits curiosos i cultivats, no han de servir per a la política".

"Quan amb el fi evident de curar la seva popularitat i de fer-se un reclam electoral, un membre de govern obra com ho ha fet M. Rio a Bretanya, jo trob només que obra contra l'interès superior de França, per tal com la majoria dels seus oients, esperits curts i poc instruits, n'han recollit la impressió que França no és més que una Federació de petites nacions i no pas una sola i única nació".

L'*Action française*, que com sap és tendencialment regionalista, defensa l'ús de les llengües provincials, cosa que no va contra l'unitat superior de la nació. Contestant al *Rappel* pregunta a quin indret de la Bretanya ha vist enlairar la bandera de la independència i on han estat vistos, com hom ha insinuat, prodroms de guerra civil. I termina dient:

"França és massa sòlidament constituïda perquè corri el menor risc de separatisme. Deixeu expandir lliurement les nostres províncies, i França hi guanyarà".

FONTS I DOCUMENTS

La independència de l'Estònia

És durant la Revolució russa que el poble estonià ha emprès de conquerir la seva llibertat. Però, els seus esforços envers la independència no constitueixen pas un fenomen súbit i passatger, consecutiu a la guerra i determinat pel desballestament de la situació internacional. Diverses vegades havia ja temptat esforços semblants en el curs de la història, i aquests estremen llurs força de les aspiracions profundes d'aquest poble per una vida independent. Les reivindicacions dels estonians són la conseqüència de llur amor innat per la llibertat, i testimonien llur aptitud de dirigir ells mateixos llur evolució intel·lectual i política al mateix temps que llur desig de salvaguardar el grau de civilització a què han pervingut; avui com altre temps, són l'expressió lògica i necessària de les forces psicològiques d'un poble conscient del seu esperit i la conseqüència de factors històrics netament determinants.

Entre els principals factors que han determinat el poble estonià a formular aquestes reivindicacions, cal considerar d'una part, les condicions naturals i les circumstàncies històriques que li han permès d'escampar la realització del seu ideal nacional en tots els dominis de la vida pública, tal com ho exigeix l'instint de conservació d'una nació.

D'altra part, al defora del sentit i de l'activitat polítiques que el poble estonià ha demostrat sempre en els moments decisius de la seva història i que de nou s'afirmen, les idees universalment admeses avui sobre el dret dels pobles a disposar d'ells mateixos i sobre la Societat de les nacions, gràcies a la qual, les resolucions pràctiques per al reconeixement dels drets dels pobles oprimos podran ésser obtingudes, ajudant, en una molt llarga mida, a comprendre i a justificar aquestes reivindicacions.

En fi, empès pel seu amor profund de la llibertat i convençut que la realització dels seus ideals polítics, a la qual el seu desenrotllament intel·lectual i econòmic s'havien preparat, pogué fer-se en harmonia amb l'interès general de les altres nacions,

el poble estonià proclamà durant la revolució russa la seva independència política. L'acte del 28 novembre 1917 sancionà aquesta determinació. Amb aquest acte, el Consell nacional estonià es proclamà l'únic detentor del poder sobirà en el país i declarà Estònia políticament independent. Aquest Consell nacional estonià ha estat elegit, en aplicació de la llei d'autonomia estoniana promulgada pel govern provisional en el 12 d'abril de 1917, al sufragi universal secret, igual i directe amb representació proporcional. Els drets sobirans com els drets legislatius a l'Imperi rus havent estat tramesos al govern provisional de Rússia, d'una part per la Duma d'imperi i d'altra part pel darrer detentor de la corona russa, el Consell nacional elegit en virtut de la llei d'autonomia promulgada pel govern provisional apareix com una assemblea rigorosament legal.

De fet, el Consell nacional estonià reuneix no solament els representants del poble estonià, ans també els representants de les minories ètniques del país, i tots els partits polítics d'Estònia hi eren representats.

Aquest Consell nacional estonià, adoptà unànimement les tres següents resolucions:

1. El Consell nacional estonià es proclama únic detentor del poder sobirà d'Estònia, fins a la reunió de l'assemblea constituent d'Estònia.

2. Amb el fi de prendre una decisió definitiva sobre els fonaments de la vida política, sobre la forma d'Estat i la creació d'un poder democràtic, una Assemblea constituent serà incessantment elegida damunt la base d'un sufragi democràtic.

3. En obrar en el seu lloc, en l'interval de les seves sessions, el Consell nacional estonià trasmet els seus poders i funcions a un comitè compost del president, dels antics del Consell nacional i dels membres de l'administració. Els decrets i disposicions d'aquest Comitè han d'ésser sotmesos a la decisió definitiva del Consell nacional a la seva sessió vinent.

Per un acte del 28 de novembre 1917 el Consell nacional es prorrogà per a donar el temps al Comitè a què ens havem referit d'instaurar el novell ordre polític al país.

El 23 gener 1918, el Comitè prengué les següents decisions:

1. Proclamació de l'Estònia en els seus límits naturals, eventualment determinats per mitjà d'un referendament popular, Repú-

blica democràtica independent, la neutralitat de la qual serà garantida per convencions internacionals.

2. La República democràtica estoniana garanteix a les minories nacionals d'Estònia, alemanys, suecs i russos els drets a una cultura autònoma.

3. La representació dels interessos estonians necessita la participació de la República estoniana al Congrés general de la pau.

Conscient de la necessitat de tenir una política que sigui pròpia i reconeixent la importància particular d'una Estònia autònoma per a tots els pobles occidentals, el poble estonià, apoiant-se sobre el principi dels drets dels pobles a l'auto determinació, adreçà a les potències estrangeres, per l'orgue dels seus representants, una demanda relativa al reconeixement provisional de la independència política d'Estònia.

La resposta anglesa deia així:

"El govern de Sa Majestat és del parer que el dret a un govern autònom, o com hom ho diu encara devagades, el dret dels pobles a disposar d'ells mateixos, no s'aplicarà pas amb força menor a Estònia que als altres països. L'aplicació exacte d'aquest principi no pot, amb tot, segons opinió del govern de Sa Majestat, ésser definitivament decidida sinó per la Conferència de la Pau i d'acord amb el reglament general de totes les qüestions que haurà de resoldre. No gens menys, el govern de Sa Majestat britànica desitja ocupar-se d'aquest afer, amb el fi de marcar la seva plena simpatia per les aspiracions del poble estonià; i tinc l'honor d'assegurar-vos que el Govern de Sa Majestat s'oposarà a tota temptativa, feta abans o després de la guerra, amb el propòsit d'establir a Estònia un Govern que no respongui als desigs del poble estonià, o que limités els seus drets a governar-se per ell mateix".

El 19 maig 1919, l'Assemblea constituent d'Estònia aprovà per unanimitat una declaració en la qual, entre altres afirmacions, es deia:

"El poble estonià no vol pas viure en desacord i en enemistat amb el poble rus, ans al contrari vol sostenir-hi relacions de bon veïnatge, a condició de què el poble rus estigui decidit a deixar-lo gaudir de la seva llibertat. La idea d'estendre la seva potència enllà dels territoris que habita li és estranya; no més desitja usar del seu dret natural a la llibertat i d'organitzar ell mateix la seva pròpia existència".

L'Assemblea constituent d'Estònia, elegida pel poble segons els principis democràtics, ha expressat la voluntat sobirana del poble estonià, en proclamar solemnement, davant tot lo món, que els actes dels seus representants expressen la seva voluntat irreductible de veure Estònia, en tota l'ex-

tensió del territori habitada per estonians, de viure lliure de tota obligació envers Rússia. El 24 febrer 1918, el llaç que l'unia amb Rússia ha estat romput, Estònia és avui dia una República democràtica autònoma i independent".

el governador té sempre el seu bagul, el poder passa a les mans dels éssers més endarrerits que hi ha al món, amb, potser, alguns governadors russos dels confins del Càucas. L'artilleria es possessiona de les places; les ametralladores, dels monuments; la tropa tira sense requeriments. S'arresta a domicili, es perquisiciona àdhuc durant la nit, es jutja sense advocat ni testimonis, les declaracions llegides són una paròdia de justícia. Després, al matí, a mitja claror, als fossats de la ciutadella, hom assassina. I s'ha acabat: la veritat es vela per cinquanta anys.

I N F O R M A C I O

De "La Nit Catalana"

(Extreiem aquests paràgrafs del llibre de Paul Morand "Ouvert la nuit". Són ben significatives. Cal que una concepció equivocada del patriotisme no ens faci indignar a la seva lectura. Tanmateix l'aguda sensibilitat del seu autor ha copat els trets essencials d'allò que un bon amic nostre en digué la Barceloneta. És la zona no nacionalitzada de la ciutat, estranya a la mateixa ciutat però, a la vegada, la seva característica en temps malaurats. Dirieu que aquesta sensació de Barcelona tal com l'expressa el senyor Morand ha estat estimulada davant un àlbum de vistes de Barcelona on les palmeres del passeig de Colomb, el monument de Colomb, el gasòmetre, els Jesuïtes de Sarrià i el Tibidabo formen un tot compacte. La cosa certa és que, per dissort, hi ha encara avui a Barcelona prou elements aprofitables per compondre d'altres novel·les semblants. No diríem que certs setmanaris, que determinats caricaturistes, que nombroses agències editores clandestines per si sols basten per a donar a l'estranger aquesta sensació repugnant de la ciutat? Quan Xenius escriví que la millor revolució que es podia fer entre nosaltres era la del bon gust, diagnòstica justament. Ara que si provoquésim l'incendi depurador potser ens caldria deixar en cendres a mig Barcelona. Només el nacionalisme és capaç de reduir el radi que abraça aquesta zona per a fer dominant l'altra magnífica Barcelona, que portem al cervell i al cor, i que té una tradició interrompuda per la invasió dels bàrbars i per llur domini en la nostra direcció civil. La catalanització insuficient dels nacionals i la constant immigració no controlada expliquen que en la lluita entre les dues Barcelones, la que hau-

ria d'ésser sobirana sucumbeixi temporalment).

"Barcelona és un clixé sud-americà i els wagons-lits es baden ai terminus de llur tija en hotels que són flors de caoba i de vellut de blau turquí. Hom hi passa els carrers damunt dels fils metàl·lics, hom no aplaudeix els toreros, sinó a llur tornada de Buenos Aires i hom hi construeix immobles amb pasta de vidre on els autos poden pujar fins al pis cinquè. Després, tot d'una, en tombant una cantonada, Nostre-Amo, aqueta vella moneda que encara circula entre nosaltres, passa, el poble s'agenolla (sota pena de multa) i veieu els funcionaris amb cenyidor de seda blava portant ciri, seguits d'oficials amb sotana, amb botes. Els tramvies, embotits de passatgers s'aturen, voltats de parelles de bous junyides, i d'Hispano-Suïza, per fer lloc a aquestes testes d'Inquisició, a aquests voltors mitrats, a aquestes velles figures de pàgesos sòrdids etxides de randes precioses, servents d'un Déu que ha abandonat els pobres per a servir els rics. O bé, si el viatger no llegeix els diaris, i ignora que una vaga és imminent, se sorpren en veure de les finestres del seu hotel estant, un matí, en desvetllar-se, la guàrdia civil amb baldrells grocs, amagats a un recó de carrer, esperant l'obrer sindicat que tomba. La ciutat, ahir insolent sota la seva diadema elèctrica, distribuïnt l'almoïna a la resta d'Espanya, és a hores d'ara, buida com el Sepulcre al dia terç. La població civil se'n va al treball, entre les terceroles encarrades pels mercenaris. Les garanties constitucionals estan suspeses, i una policia de sicaris interroga aquests suburbis on vivim, olorosos d'os cremat, d'essència de fossa i de goma laca. Tot es descabdella aleshores d'una manera detestable. Les autoritats civils són substituïdes, l'estat de setge, és proclamat; sobre un telegrama expedit, diuen de Madrid, però que en realitat

.....

Barcelona havia tornat a ésser el que ara veieu, una ciutat de diner i de vici la ciutat de les cases de menors, de les fotografies obscenes, dels instruments de plaer ortopèdics, amagant la seva vella ànima d'inquisició darrera la publicitat lluminosa, amb els seus convents i les seves banques fortificades, els seus sotarranis blindats i els seus confessionaris defensats dels pobres per les mateixes reïxes daurades.

.....

Barcelona és una ciutat afrosa. Passen, dones de pestanyes massa espesses, d'amples gropes, seguides de jesuïtes magres que van de tres en tres, agafant-se pel dit petit. Darrera, encara, Montjuich, que decididament no s'evitarà mai, penyal abrupte amb palmeres posades als clots com a pels, portant com a galindaina, tavernots de sopa de rap. A l'altra finestra, el paisatge presenta una venedora de plomalls tenyits i, al lluny, la catedral modern style de Sòller, amb les seves quatre torres de fibrociment i la seva orgue de maneig".

Ésser inscrit a
ACCIO CATALANA
és garantia de patriota
íntegre. Cal però, és un
deure de l'inscrit portar
noves inscripcions.

Estònia

A la secció Fonts i documents donem unes dades referents a Estònia, extretes del llibre de M. Martna, membre de la delegació estoniana, "Estònia, els estonians i la qüestió estoniana".

Estònia té un conjunt de territori equivalent a 60,000 quilòmetres quadrats. El límit veritable de les regions habitades pels estonians és difícil de determinar, ja que les colònies estonianes s'estenen molt lluny.

La població d'Estònia, segons els resultats del cens fet a Rússia en 1897, està integrada segons aquest percentatge:

Estonis	89 %
Russos... ..	5'07 %
Alemanys... ..	3'90 %
Altres nacionalitats	2'03 %

La xifra d'habitants en 1917, era:

Estonis establerts a Estònia ...	1.400.000
Setu-estonis	30.000
Estonis a Narva, a Ingria i a Petrograd... ..	100.000
Soldats estonis	150.000
Sigui el total... ..	1.680.000

Aquesta xifra només comprèn la població habitant el territori estonià, l'Estònia. Fora dels establiments estonis situats a la part limítrofe de la Ingria, hom troba encara, en diverses regions allunyades de Rússia, nombroses colònies estonianes de les quals hom pot avaluar la població a 250.000 estonians.

Tenint en compte aquestes diverses valoracions es pot admetre que en xifra rodona la població estoniana s'eleva a 1.700.000 habitants.

Estònia oprimida feia segles, ha estat en tots els dominis travada en el seu desenvolupament. Una nova era s'ha obert, que permet esperar grans canvis i que arreu. Àdhuc a Estònia, s'endurà tot allò que hi subsisteix encara del règim feudal. Sota els cops terribles de la guerra es realitzarà per últim allò que no es pogué constituir durant la pau i que havia estat refusant als pobles en les condicions normals de la vida. Amb els altres pobles el poble estonià s'afanyà a alliberar-se del jou dels senyors i a conduir amb les seves pròpies mans el país.

Turquia i Espanya

En un llibre de recent aparició "Les principals potències d'avui", editat a París, Gran Bretanya, Països Baixos, Alemanya, França, Suïssa, Txeco-Eslovàquia, Hongria, Polònia, Rumania, Itàlia, Rússia, Japó, Xina, Estats Units, Brasil, i la República Argentina són estudiades vstemment. Vistes de conjunt, desenvolupament econòmic, situació geogràfica etc., són presentades sota tots els aspectes i amb gran profusió de gravats.

Inútilment hi cercàvem Espanya. Tot d'una, entre els centenars de planes destinades a les potències anteriors, trobem perdudes, aquestes dues ratlles:

"Turquia i Espanya, Estats essencialment militars, no han jugat mai sinó un feble rol econòmic".

I res més...

L'autonomia universitària

El decret centralista deixant sense efecte l'autonomia universitària concedida anteriorment i amb caràcter general a totes les universitats espanyoles, ha estat comentat i combatut. Algú s'ha queixat del poc ambient que ha trobat entre nosaltres la campanya iniciada contra aquesta supressió. S'ha parlat d'aclapament patriòtic, de manca d'interès entre els estudiants, etc. En rigor hi ha dos aspectes a considerar: 1. El poc interès per part d'alguns, entre nosaltres els més desnacionalitzats. 2. El poc interès per part dels altres; els més radicalment nacionalistes. Uns i altres han coincidit en llur desafecte per a aquesta campanya inútil.

L'Associació catalana d'Estudiants està a punt de publicar un document en el qual, segons les notícies que en tenim, es planteja molt justament la qüestió de l'autonomia universitària. Ens hi referirem oportunament.

L'Intransigent (9 agost) pel seu costat en el seu editorial diu:

"Molts sectors de la premsa catalana i alguns organismes públics com la Diputació de Girona han aixecat la veu protestant de què es suprimís la present autonomia universitària. Nosaltres aixequem les

mans per aplaudir el ministre espanyol i anem a fonamentar-ho.

"Diuen, que quan el poble fa manifestacions, no s'ha de fixar un, amb el que diu, sinó amb el que vol dir; això que és cert en quant fa referència al sentit popular, no pot consentir-se quan es tracta de premsa o d'organismes que han de tenir al menys una elemental cultura.

"Som nosaltres contraris de l'autonomia de l'Universitat de Barcelona que en realitat ha d'ésser l'Universitat de Catalunya? No, de cap mode. Però un cop sentat això: Saben els que avui protesten ben bé de què protesten? Perquè de la supressió de l'autonomia de la Universitat de Barcelona no en poden protestar des del moment que mai no ha existit; i de la supressió del que s'anomenava l'autonomia universitària no en deuen protestar perquè era una usurpació de facultats en l'ordre polític, una injustícia en l'ordre social, i un cent peus en l'ordre científic.

La Universitat de Barcelona és de Catalunya, per tant Catalunya en el sentit total de la paraula és qui l'ha d'organitzar; sinó és així ens és completament el mateix que l'administrin *Catedràtics anomenats per l'Estat espanyol* i quan això últim es volgués presentar (com se'ns presentava) com a satisfacció de les aspiracions nacionalistes en ordres a l'ensenyança superior; preferim molt més que torni a l'Estat espanyol puix que així és ben palesa i clara la necessitat de reivindicar-la mentre que en l'altra forma essent-hi igual la necessitat, no es fa ni de bon tros tant visible".

Acció catalana

De molts d'indrets de Catalunya arriben a les nostres oficines peticions de diversos agrupaments de patriotes sollicitant la nostra col·laboració per a celebrar en llurs localitats actes de propaganda nacionalista. ACCIÓ CATALANA accepta gustosa aquestes ofertes i procurarà complaure els sollicitants posant-s'hi en relació immediata. A dins el pla a realitzar per la nostra organització aquestes manifestacions permanents de catalanitat ocupen un lloc preeminent.